

**Základní škola a Mateřská škola Králův Dvůr – Počaply,
Tyršova136, okres Beroun, příspěvková organizace, tel: 313109 911,
e mail: : info@zspocaply.eu**

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

vypracovaný v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem
pro základní vzdělávání

Zpracovaly vychovatelky školní družiny při ZŠ a MŠ Králův Dvůr – Počaply 2018

Třetí verze

MOTTO

Jsou tři cesty k získání moudrosti.
První je cesta zkušeností, ta je nejtěžší.
Druhá cesta je napodobení. To je cesta nejlehčí.
Třetí cesta je cestou přemýšlení. Ta je nejušlechtlejší.

KONFUCIUS

OBSAH

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

2. MATERIÁLNÍ, PERSONÁLNÍ A EKONOMICKÉ PODMÍNKY

- 2.1. Úvod
- 2.2. Umístění a materiální vybavení školní družiny
- 2.3. Ekonomické podmínky
- 2.4. Personální podmínky
- 2.5. Spolupráce s ostatními subjekty
- 2.6. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví
- 2.7. Organizační uspořádání, provozní doba
- 2.8. Podmínky přijímání uchazečů, průběhu a ukončování vzdělávání
- 2.9. Podmínky pro vzdělávání žáků s e speciálními vzdělávacími potřebami

3. FORMY, DÉLKA A ČASOVÝ PLÁN

- 3.1. Formy výchovy a vzdělávání
- 3.2. Pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost
- 3.3. Příležitostná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost
- 3.4. Nabídka spontánních činností
- 3.5. Osvětová činnost
- 3.6. Individuální práce
- 3.7. Délka časový plán vzdělávání

4. CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

- 4.1. Průběžné cíle zájmového vzdělávání
- 4.2. Obecné cíle zájmového vzdělávání
- 4.3. Hlavní cíle zájmového vzdělávání
- 4.4. Výchovné cíle zájmového vzdělávání
- 4.5. Výchovné zásady zájmového vzdělávání
- 4.6. Činnosti vedoucí k průběžným cílům
- 4.7. Klíčové kompetence

5. OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

- 5.1. Výchovné oblasti
  - Člověk a jeho svět
  - Člověk a společnost
  - Umění a kultura
  - Člověk a zdraví
  - Člověk a svět práce
- 5.2. Přehled výchovných činností
  - Odpočinkové činnosti
  - Rekreační činnosti
  - Zájmové činnosti
  - Sebe obslužné činnosti
  - Veřejně prospěšné činnosti
  - Příprava na vyučování
- 5.3. Vlastní hodnocení školní družiny

6. POUŽITÉ ZKRATKY V DOKUMENTU

7. POUŽITÁ LITERATURA

8. PLATNOST DOKUMENTU

9. PŘÍLOH

1. Identifikační údaje školy

název školy: *ZŠ a MŠ Králův Dvůr Počaply, Tyršova 136, 267 01 Králův Dvůr*

Č.j.:

adresa školy: *Králův Dvůr Tyršova 136*

právní forma: *příspěvková organizace*

IČO: *47558156*

IZO: *600043193*

identifikátor školy: *2021502*

vedení školy: *ředitel: Ing. Evžen Krob*

zástupce ředitele: Mgr. Jan Petrovič, Mgr. Hana Doležalová

kontakt: *tel.:313 109 911*

fax:313 109 911

e-mail: info@zspocaply.eu

web školy: https://www.zspocaply.eu

e-mail ŠD: druzina@zspocaply.eu

Zřizovatel

název zřizovatele: *Město Králův Dvůr*

adresa zřizovatele: *Králův Dvůr nám. Míru 139*

kontakt: *tel.:311652020*

Součástí školy

Školní družina   kapacita 250 žáků

Vedoucí pracovník: Jolana Měchurová (vedoucí vychovatelka)

Účetní školy: Martina Klierová

Platnost 3. verze   od 1. 9. 2018

.....

ředitel školy

2. MATERIÁLNÍ, 2.PERSONÁLNÍ A EKONOMICKÉ PODMÍNKY

2.1. Úvod

Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Je to zařízení, ve kterém účastníci tráví svůj volný čas po vyučování.

Družina realizuje odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti, umožňuje účastníkům přípravu na vyučování.

Úkolem zájmového vzdělávání je vytvářet podmínky pro rozvíjení účastnických zájmů, připravit pro účastníky pestrou a přitažlivou činnost, která pro ně bude zajímavou hrou v čase po vyučování.

Volba správného výchovného prostředku a formy zvolené činnosti je základním předpokladem úspěchu.

Školní družina je součástí školy a v historickém vývoji našeho školství získala nezastupitelné místo.

V oblasti výchovně vzdělávací práce navazuje na činnost školy a přispívá k obecnému cíli - připravit jedince pro život ve stávající společnosti a prostřednictvím aktivit výchovy mimo vyučování napomáhat k vybavení žádoucími kompetencemi – vědomostmi, dovednostmi, schopnostmi, postoji a hodnotami.

Školský zákon č.561/2004 Sb. v § 111 zařazuje ŠD do oblasti zájmového vzdělávání a ukládá poskytovat účastníkům naplnění volného času zájmovou činností.

Další podrobnosti upravuje vyhláška č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání.

Školní družina jako školské zařízení má povinnost vést pedagogickou dokumentaci o své činnosti, jak jí to ukládá školský zákon č.561/2004 Sb. v platném znění.

ŠVP ZjV je platný pro ranní i odpolední školní družinu.

Do dokumentace školní družiny patří:

Přehled výchovně vzdělávací práce, Přihláška/Zápisní lístek

2.2. Umístění a materiální vybavení školní družiny

Školní družina se nachází v přízemí budovy základní školy. Školní družina má vlastní přístupovou cestu s vlastními prostory. Materiální vybavení je postačující pro kvalitní práci ve všech rozvíjených kompetencích. Máme dostatek stavebnic, společenských her, hraček, encyklopedií, programů na PC, pohádek na DVD, VHS, CD, MC, pomůcek a materiálů pro tvoření v oblasti výtvarné i pracovní.

K vybavení patří také vlastní elektronika – DVD, televize.

Školní družina má ke své činnosti k dispozici vlastní herny, školní knihovnu, tělocvičnu, vlastní šatnu a WC, učebnu informační a výpočetní techniky.

Při sportovních činnostech využíváme školní hřiště a zahradu, dětské hřiště v obci, sportovní areál Jaroslava Rálka.

2.3. Ekonomické podmínky

Školní družina je financována z několika zdrojů:

Ze státního rozpočtu

Z příspěvku zřizovatele

Poplatek za zájmové vzdělávání činí 200,- Kč měsíčně a hradí se na účet školy ve dvou splátkách. Září – leden, únor – červen.

Náklady spojené s provozem ŠD jsou hrazeny zřizovatelem.

Docházka do školní družiny je za úplatu. Výše úplaty pro daný školní rok se řídí vnitřní směrnici o úplatě za zájmové vzdělávání

2.4. Personální zajištění

Provoz ve školní družině je zajištěn odpovídajícím počtem vychovatelů podle přijatých účastníků.

Pro vychovatele platí kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, §16 odst. 1.

V rámci DVPP se vychovatelky školní družiny nadále vzdělávají.

2.5. Spolupráce s ostatními subjekty

Spolupráce s rodiči je jednou z hlavních priorit školní družiny. Během školního roku se uskutečňují projekty, v kterých jsou zapojeni rodiče společně se svými dětmi.

Další spolupráce je s poradenskými zařízeními, která navštěvují žáci se specifickými potřebami.

Velmi dobrá spolupráce je se zřizovatelem, pro něhož je škola a její školní družina v obci prioritou a vychází nám maximálně vstříc.

Velmi dobře vycházíme s dalšími subjekty v obci – Sbor dobrovolných hasičů, klub Zvonek

2.6. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Škola věnuje soustavnou pozornost bezpečnosti a hygieně. Pravidelně probíhají kontroly na vyhledávání rizik, aby byla zajištěna bezpečnost všech prostor ve škole a družině odpovídající příslušným vyhláškám. Všechny prostory také odpovídají hygienickým normám. Každý rok probíhá školení zaměstnanců a poučení účastníků.

Školní jídelna zajišťuje obědy pro účastníky a zaměstnance přímo v budově. V odpoledních hodinách vychovatelka zajišťuje pitný režim. V prostorách ŠD je umístěna lékárnička, v ŠD je také telefon pro přivolání lékařské pomoci. Režim dne je upraven tak, aby zajistil účastníkům vhodnou strukturu činnosti během pobytu. Umožňuje jak odpočinek po vyučování, tak dostatek pohybových aktivit.

Z hlediska psychosociálních podmínek je ve ŠD vytvářeno zdravé sociální klima s prvky partnerství, pozitivní náladou účastníků, individuální přístup, ochrana osobnosti, respektování práv a individuálních možností. Umožňuje účastníkům naplňování jejich zájmů a potřeb, nabídkou různých činností.

S dodržováním bezpečnosti a ochrany zdraví, jsou účastníci seznámeni vždy na začátku, ale i během školního roku.

Prevence sociálně patologických jevů prolíná soustavně celou prací vychovatele. Je nutné předcházet zejména projevům šikanování, vandalismu, různým formám násilného chování, xenofobii, rasismu – vzhledem k přibývajícím účastníkům různých národností. Problematika je zařazena do vzdělávacího tématu Lidé kolem nás a průřezových témat.

2.7. Organizační uspořádání, provozní doba

Kapacita školní družiny je 150 účastníků, máme tedy vybavení pro pět oddělení, ve kterých pracují tři vychovatelé. Naplněnost kapacity ŠD je závislá na demografickém vývoji v regionu, proto počet účastníků ve školní družině kolísá.

6:30- 7:45 ranní družina

11:40-12:00 příprava na oběd

12:00-12:30 oběd

12:30-15:00 zaměstnání

15:00-17:00 hry dle vlastního výběru účastníků, příprava na vyučování

Příchod dětí po vyučování

Konec vyučování v 11:40 h.:

společný odchod účastníků s vychovatelkou na oběd

Konec vyučování v 12:40 h.:

společný odchod účastníků s vychovatelkou na oběd

Odchod dětí z ŠD:

vlastním vchodem ŠD

Nepřítomnost účastníka ve školní družině (v případě uvolnění z docházky v ŠD) je nutné omluvit písemně (formulář ke stažení na stránkách školy nebo v ŠD) zákonnými zástupci. V krajním případě SMS zprávou na výše uvedený telefon. Účastníci nebudou ze školní družiny uvolňováni na základě telefonického rozhovoru.

2.8 Podmínky přijímání uchazečů, průběhu a ukončování vzdělávání

Zákonní zástupci přihlašují účastníka na základě Přihlášky/zápisního lístku, kde jsou časově vyznačeny odchody účastníka a osoby, kterým je předáno. Pokud se nejedná o zákonné zástupce, vyplňují rodiče plnou moc k vyzvednutí účastníka. O zařazení účastníků do ŠD rozhoduje ředitel školy.

Pravidelná činnost školní družiny prolíná s činnostmi zájmových kroužků, které škola organizuje v odpoledních hodinách. Na jejich fungování je brán zřetel při plánování činností školní družiny.

Ukončení docházky v průběhu školního roku musí být provedeno písemně na žádost zákonného zástupce. Ukončit docházku účastníka do školní družiny může i ředitel školy a to při opakovaném porušování vnitřního řádu ŠD.

Vychovatelka v případě, že odchází účastník ze školní družiny sám bez doprovodu, jej řádně poučí o BOZ.

2.9. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných a mimořádně nadaných

ŠD je připravena zabezpečovat vzdělávání žáků se zdravotním postižením. Jejich vzdělávání probíhá formou individuální integrace. Jde především o žáky s LMD, vývojovými poruchami učení, syndromem ADHD. Vychovatelka je seznámena s výsledky vyšetření a s vytvořeným IVP žáka, při přípravě činností zohledňuje doporučení školských poradenských zařízení.

Rovněž mimořádně nadaným a nadaným žákům umožňují činnosti v ŠD rozvíjet své schopnosti a nadání. Mají možnost práce na PC, využívat školní knihovnu, hrát náročnější deskové hry, kvízy, apod. (Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných v platném znění).

V případě priznaných podpůrných opatření se stanoví pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP či IVP.

3. FORMY, DÉLKA A ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

3.1. Formy výchovy a vzdělávání

Činnost ŠD upravuje vyhláška č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání. V souladu s citovanou vyhláškou se činnost dělí na pravidelnou, příležitostnou, nabídku spontánních aktivit, osvětovou a individuální.

3.2. Pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost

Pravidelná činnost tvoří základ práce ŠD. Účastníci jsou rozděleni do oddělení. V odděleních je organizována podstatná část výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti. Jedná se zejména o organizované aktivity zaměřené na pohybovou, pracovní a výtvarnou činnost. V náplni nechybí ani dopravní, vlastivědná a přírodovědná činnost.

3.3. Příležitostná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost

Pro uplatnění zájmů a dovedností účastníků jsou v průběhu školního roku organizovány příležitostné akce zaměřené na různé oblasti vzdělávání. Zpravidla se jedná o akce spojené se školou. Připraveny jsou i

projekty, které napomohou zábavnou formou k rozšíření vědomostí účastníků. Některé akce jsou již tradiční a opakují se každý rok, jiné se pořádají v daném roce podle aktuálních nabídek a zájmů.

4. CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Obecné cíle vzdělávání jsou uvedeny v § 2. a § 44 zákona č. 561/2004 Sb. a v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání v kapitole 3.2. Na základě těchto obecných cílů jsme si stanovili cíle vzdělávání v naší školní družině.

Cílem zájmového vzdělávání je vytvářet podmínky pro rozvíjení účastnických zájmů, připravit pro účastníky pestrou a přitažlivou činnost, která pro ně bude zajímavou hrou v čase po vyučování.

Volba správného výchovného prostředku a formy zvolené činnosti je základním předpokladem úspěchu. Nejvhodnějším výchovným prostředkem je **hra**. Vede účastníky k získávání poznatků, k rozvíjení myšlení, fantazie, řeči i citů. Formuje tak nenásilně osobnost účastníka, uplatněním individuálních předpokladů účastníků se jejich osobnost posiluje.

Účelná hra musí být vhodně motivována a dobře organizována. Potom dovede účastníky strhnout do jiného myšlenkového světa, nechává je zapomenout na čas, okolní dění a vlastní starosti.

4.1. Obecné cíle zájmového vzdělávání

- umožnit účastníkům osvojit si strategii učení hrou a motivovat je pro celoživotní učení
- podněcovat účastníky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vést účastníky k všestranné a účinné komunikaci
- rozvíjet u účastníků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- připravovat účastníky k tomu, aby se projevovaly jako svobodné a zodpovědné osobnosti, aby uplatňovaly svá práva a naplňovaly své povinnosti
- vytvářet u účastníků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě
- vést účastníky aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví
- vést účastníky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, připravovat je žít společně s ostatními lidmi
- pomáhat účastníkům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci
- princip rovnosti žen a mužů ve společnosti

4.2. Hlavní cíle činnosti školní družiny:

- poskytovat prostor pro rozvíjení zájmů účastníků na základě jejich vlastní volby
- smysluplné naplnění volného času účastníků
- umožnit účastníkům přípravu na vyučování
- rozvíjet klíčové kompetence zábavnými formami

4.3. Průběžné cíle

- rozvoj pozitivních citů účastníků ve vztahu k sobě, rozvoj citových vztahů
- sociální myšlení – tolerance, sociální citlivost
- rozvoj základních kulturně společenských postojů a návyků
- vytvoření povědomí o morálních hodnotách
- osvojení si dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí a osobní pohody
- komunikační dovednosti

4.4. Výchovné cíle

Výchovné cíle pro tělesný rozvoj

rozvoj jemné motoriky
rozvoj pohybových dovedností

Výchovné cíle pro psychický rozvoj

rozvoj řečových a komunikativních dovedností, přiměřený hlasový projev
rozvoj estetického cítění
rozvoj tvořivosti a fantazie
rozvoj praktických dovedností a návyků přiměřených k věku
poznávání zákonitosti přírody
rozvoj mravních hodnot, vnímání, cítění a prožívání
vytváření vztahů k tradicím
osvojení si vztahů k přírodě a lidské práci
osvojení dovedností potřebných k vykonávání jednotlivých činností
osvojení výtvarných dovedností a návyků

Výchovné cíle pro sociální rozvoj

rozvoj schopnosti naslouchání a porozumění
rozvoj schopnosti navazovat vztahy s druhými lidmi
rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí, přizpůsobit se, přijímat
základní hodnoty uznávané ve společnosti

4.5. Výchovné zásady

Při realizaci pracovních a tématických plánů se dodržují zásady výchovné činnosti

- vhodné vzory chování
- přátelské prostředí
- dostatek lásky a porozumění
- dostatek prostoru k projevování dojmů, citů a názorů účastníka
- přiměřené nároky
- převaha pozitivního hodnocení
- s účastníkem jednat vždy důstojně – nezesměšňovat jej před ostatními
- nezařazovat nezdravé soutěžení
- jednoznačně formulovat pravidla chování
- věnovat dostatečnou pozornost řešení konfliktů
- nechat účastníky podílet se na vytváření pravidel ve skupině
- vytvářet pozitivní prostředí pro vhodné aktivity účastníků
- rozvíjet sociální cítění
- vzájemnou úctu, úctu k druhému

4.6. Činnosti vedoucí k průběžným cílům

- sebe obslužné činnosti
- vstřícná a citlivá komunikace
- podpora účastníka ve vlastní síle
- činnosti zajišťující radost a pohodu, úspěch
- činnosti přiměřené věku, náladě, režimu dne

- činnosti vyžadující samostatné vystupování a myšlení, vůli, vytrvalost, sebeovládání
-
- hry na téma: rodina, přátelství
- sociální a interaktivní hry, kooperační
- činnosti, při kterých poznáváme hodnotu lidské práce, mravní hodnoty
- činnosti zaměřené na zvyky, tradice
- komunikativní kruhy
- činnosti, při kterých se účastník může vyprávět – prevence domácího násilí, šikany
- činnosti rozšiřující vědomosti a dovednosti získané ve škole
- zájmové činnost

4.7. Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti

Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny účastníky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti. Osvojování klíčových kompetencí je proces dlouhodobý a složitý, který má svůj počátek v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života.

Osvojování klíčových kompetencí nelze tedy na úrovni základního vzdělávání považovat za ukončené, ale získané klíčové kompetence tvoří neopomenutelný základ přípravy účastníků pro celoživotní učení, vstup do života a do pracovního procesu.

Klíčové kompetence nestojí vedle sebe izolovaně, různými způsoby se prolínají, jsou multifunkční, mají nad předmětovou podobu a lze je získat vždy jen jako výsledek celkového procesu vzdělávání. Proto k jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají.

Ve vzdělávacím obsahu rámcových vzdělávacích programů je učivo chápáno jako prostředek k osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady k účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových kompetencí:

kompetence k učení

kompetence k řešení problémů

kompetence komunikativní

kompetence sociální a personální

kompetence občanské

kompetence pracovní

kompetence trávení volného času

Kompetence k učení

- zajímá se o nové poznatky
- vyhledává a třídí informace, na základě jejich systematizace a pochopení je využívá v praktickém životě
- čte s porozuměním
- využívá a aplikuje poznatky
- poznatky dává do souvislostí
- vyvozuje závěry
- prezentuje svoji práci
- samostatně pozoruje, experimentuje

- účinně používá hodnocení a sebehodnocení
- vytváří si komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy

Kompetence k řešení problémů

- uvědomuje si problém; hledá a vybírá řešení
- rozlišuje podstatné a nepodstatné
- přemýšlí nad problémem
- je trpělivý a vytrvalý; pracuje pečlivě
- obhájí a vysvětluje svá řešení
- rozhoduje se a vybírá možnosti řešení problému
- vyhledává informace
- požádá, přijímá a nabízí pomoc
- volí vhodné způsoby řešení problému - logické, empirické, matematické
- ověřuje prakticky správnost postupů při řešení problémů

Kompetence komunikativní

- správně a věcně formuluje myšlenky a názory
- vyjadřuje se výstižně, srozumitelně a slušně
- rozumí souvislostem
- aktivně naslouchá; správně reaguje na podněty
- diskutuje s ostatními; argumentuje věcně, vhodně a přiměřeně
- aplikuje své poznatky
- umí se vcítit do pocitu druhých; je tolerantní
- má dostatečnou slovní zásobu a umí správně vyslovovat
- umí se vyjadřovat nejen ústně, ale i písemně
- dodržuje smluvená pravidla
- ovládá komunikaci pomocí PC, internetu (dodržuje zásady bezpečného používání)
- používá zásady respektovat a být respektován

Kompetence učit se učit

Kompetence sociální a personální

- spoluvytváří pravidla a také je dodržuje
- pozitivně ovlivňuje vztahy a kvalitu společné práce
- upevňuje vztahy ve skupině
- aktivně naslouchá
- přijímá role ve skupině
- sebepoznání a sebe přijetí
- diskutuje, vede věcný dialog
- respektuje názory druhých
- aktivně se podílí na životě skupiny
- nabízí, přijímá a poskytuje pomoc
- podílí se na utváření příjemné atmosféry na základě ohleduplnosti k druhým lidem
- řídí svoje jednání tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení

Kompetence občanské

- dodržuje stanovená pravidla ve skupině, společnosti
- je tolerantní k sobě i k druhým
- je empatický a vstřícný
- je ekologicky uvědomělý
- je zodpovědný za své chování
- umí se omluvit, uznat a napravit chybu
- má vlastní názor, umí ho vysvětlit a prosadit, ale i ustoupit a přijmout názor druhých pokud je lepší
- dovede se sám rozhodnout
- uplatňuje svá práva, ale zná i své povinnosti
- je kamarádský
- nabízí, poskytuje a přijímá pomoc
- respektuje a je respektován vrstevníky i dospělými

- respektuje tradice a kulturní dědictví

Kompetence pracovní

- zorganizuje si pracoviště a čas
- plánuje si práci – postup
- zná a dodržuje bezpečnostní a hygienické zásady při práci
- spolupracuje – přijímá role ve skupině
- přizpůsobí se tempu skupiny
- dokončí práci
- používá a vybírá různé metody, které vedou k cíli
- hledá nejlepší možné postupy
- pracuje podle návodu (čte s porozuměním)
- využívá správné pracovní nástroje a materiál
- váží si práce své i druhých (dovede práci ohodnotit a ocenit)
- pracuje hospodárně
- seznamuje se s různými profesemi
- seznamuje se s různými výrobními postupy
-

Kompetence k trávení volného času

- účelně tráví volný čas
- orientuje se v možnostech jeho smysluplného využití
- umí si vybrat zájmovou činnost podle svých dispozic
- rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech
- rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací, či zátěže z vyučování
- umí odmítnout nevhodné nabídky pro jeho trávení

5. OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

5.1. Výchovné oblasti zájmového vzdělávání

Člověk a jeho svět

Místo kde žijeme.

Poznávání okolí, života a místních zvyklostí.

Turistické vycházky do okolí školy spojené s pozorováním přírody. Účastníci dopravního provozu – dopravní výchova

Čtyři roční období – počasí, zahrádky.

Člověk a společnost

Lidé kolem nás.

Podílím se na utváření příjemné atmosféry na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi, upevňuji dobré mezilidské vztahy. Chci efektivně spolupracovat s druhými, oceňuji zkušenosti druhých lidí. Umím se rozloučit i přivítat. Pozitivně řeším konflikty a umím hodnotit své chování.

Umění a kultura

Mám kladný vztah k historickým památkám a tradicím. Sám se podílím na výzdobě prostředí pro různé kulturní akce a výrobě dáreků pro veřejnost k různým příležitostem.

Člověk a zdraví

Dbám o své tělo, dodržuji správné hygienické návyky. Prohlubuji vědomosti o správné výživě, estetickém oblékání, kultuře stolování, chování při styku s nemocnými. Dbám bezpečnostních zásad při jednotlivých

činnostech. Dítě, které nemá přiměřené zájmy - svého koníčka, snadno podlehe negativním vlivům asociálních jedinců a part.

Člověk a svět práce

Dbám na rozvoj osobnosti, na rozvíjení určitých schopností jedince, na utváření životního stylu a hodnotové orientaci člověka a možnosti uplatnění ve světě práce. Kvalitně rozvinuté zájmy pomáhají člověku vyrovnat se s náročnými životními situacemi, zvyšují jeho pracovní výkonnost i v jiných oblastech činností, navozují duševní rovnováhu, spokojenost, vyrovnanost.

5.2. Přehled výchovných činností

ČINNOSTI	OČEKÁVANÉ KOMPETENCE	OBSAH ČINNOSTÍ	POZNÁMKY
Odpočinkové	Vytváří příjemnou a pohodovou atmosféru, motivuje na další výchovnou činnost	Četba, stolní a společenské hry, komunikativní kruhy, vyprávění, poslech CD, DVD, TV, pohádky, písně, dramatizace, Individuální rozhovory, klid na koberci,	Knihy, dětské časopisy, stolní hry, CD, DVD, TV, VHS
Rekreační	Regeneruje síly, aktivně odpočívá a relaxuje	Vycházky, pohybové hry, tělovýchovné chvílky, relaxační cvičení, hry ve volné přírodě, sezonní hry	Školní hřiště, dětské hřiště, les, park
Zájmové: Společensko vědní	Pěstuje vztah k vlasti, národu, mateřskému jazyku, rodičovství, studiu	Vnímá sebe samo i role ostatních dětí, posuzuje svůj vztah k vlasti a ke světu	Činnosti se prolínají všemi kompetencemi
Pracovně technické	Rozvíjí vlastní fantazii a tvořivost, podporuje kladný vztah k přírodě	Přírodní materiál, koláže, zvířátka a figurky s přírodnin, náhrdelníky a ozdoby, obrázky ze sušených květin	Práce v přírodě, příprava materiálu
	Rozvíjí pracovní dovednosti, procvičuje jemnou motoriku	Papír - origami, papírové tkání, zvířátka z papíru, obrázky z papíru, vytrhávané obrázky	Práce podle návodu, dbát na bezpečnost práce s nůžkami
	Poznává nové techniky, získává dovednosti pro praktický život	Textil-koláže a obrázky, výroba loutek, základy šití a vyšívání, malování na textil	Propojení s výtvarnou výchovou, zájem o určité profese
	Osvojí si techniku a postup při práci s různým materiálem, rozvíjí tvořivost u dětí	Různý materiál-výrobky z kelímků, krabiček, drobné dárky, figurky a ozdoby	Sbírání materiálu, vlastní nápady, výstavky
	Naučí se pracovat s tvárnou hmotou, rozvíjí představivost	Modelovací hmota-zvířátka, figurky, ozdoby, přívěsky, korále, dárky	Práce podle předlohy i fantazie
Přírodovědně ekologické Environmentální výchova	Vytváří komplexní pohled na přírodní jevy	Pozorování přírodních objektů-rostliny, živočichové, nerosty	Práce v přírodě, samostatně pozorovat a experimentovat
	Rozšiřuje znalosti v oblasti přírodovědy	Pěstitelství a chovatelství-pěstování pokojových rostlin, farma, výstava, besedy s odborníky	Naučit se přemýšlet o věcech a jevech kolem nás
	Vytváří kladný vztah člověka k přírodě a	Poznávání přírody-soutěže, vycházky spojené s poznáváním přírody	Spolupracovat při řešení úkolů, skupinová práce

	životnímu prostředí		
	Chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy	Ochrana a tvorba životního prostředí-chování v přírodě, péče o prostředí školy, ŠD, sběr přírodnin a druhotných surovin, třídění odpadu	Ochrana zdraví člověka, vlastní nápady
Esteticko výchovné: Výtvarná	Seznamuje se s barvou, rozpozná barvy teplé a studené	Barvy, tvar, světlo a stín, kontrast, linie	Využití vodových a temperových barev, vzájemné působení
	Správně ředí a používá barvy	Experiment s barvou-rozfoukávání barev, dotváření obrázku	Výtvarné názory, hry, představy
	Ztvárňuje výtvarné zážitky a představy	Zapojení fantazie, emocí a představ	Zapojení fantazie, emocí a představ
	Nabývá zkušenosti s vyjádřením výtvarných pocitů	Skupinové práce	Barevnost, správný materiál, výstavy
Hudební	Vyjadřuje při poslechu hudby	Hudební žánry-klasická hudba, pop, rock, country, lidová píseň	Srovnání, líbivost
	Vytváří správné pěvecké návyky	Dechová cvičení-hlasový rozsah, výdech na čas,	Správné držení těla
	Rozvíjí sluchovou a rytmickou představivost	Zhudebnění říkadel, hra na tělo, hra na dirigenta	Říkadla, rýmy
	Využívá hudebních nástrojů pro doprovod	Hra na oOrffovy hudební nástroje, drumbuben	
	Prožívá hudbu pohybem, vnímá tempo a rytmus	Moderní tanec, mazurka, aerobik	CD, DVD, správný postoj při tanci
	Vnímá hudbu, slovo a pohyb jako jeden celek	Koordinace pohybu a hudby	CD, zpěv, tanec
	Přečte jednoduchý notový zápis	Houslový klíč, takt, stupnice C dur	Rozlišuje co je tón a co je zvuk
	Rozlišuje jednoduché hudební pojmy	Ukázky hudby, život skladatelů	Obrazy, soutěže, kvízy, křížovky
	Zpívá pro radost	Lidové písně, umělé písně, koledy	Zpěv, poslech
Tělovýchovné, sportovní, turistické	Aktivně uplatňuje zásady osobní hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech	Zná správné oblečení a obutí, provádí základní hygienu pro TV	Činnosti se prolínají všemi kompetencemi. Chůze, běh, skok daleký, hod míčkem z místa, cvičení prostná, relaxační cvičení, protahování, napodobování pohybu zvířat, rostlin, jednoduché ovládání míče a dalšího náčiní, cviky na stimulaci správného držení těla, dechová cvičení, přímé a napodobivé cviky, iniciační cvičení, cvičení na veřejnosti, akademie, besídka, soutěže, volné hraní v prostoru a s hudbou
	Posiluje pozitivní vztah k pohybovým aktivitám	Pracuje ve skupině, individualizace, diferenciacie, funkčně integrovaný přístup k dětem se specifickými potřebami	
	Poznává pravidla pohybových her a základů sportovních her	Pochopení smluvených gest a signálů při pohybových a sportovních hrách	
	Rozvíjí kolektivní chování	Družstva, dvojice, kolektivní sportovní hry	
	Zapojení méně fyzicky zdatných i aktivní dětí	Zařazovat do činnosti kooperační aktivity (zvířata, stíny...)	
	Eliminuje drobnou agresivitu dětí	Vhodně zvolit hry	
	Učí se různým sociálním rolím	Vnímá sebe samu, ale i role ostatních dětí, kontroluje svůj vztah ke světu, jaký je	
Sebeobslužné	Osvojuje si hygienické návyky, pořádek, čistota, účelné oblékání, chování,	Kultura stolování, cestování, péče o oděv a obuv, pravidelné mytí před jídlem, pořádek v osobních věcech, pozdrav, poděkování, omluva,	pravidelnost, důslednost, režim

	jednání s lidmi	komunikace, kompromis	
Veřejně prospěšné	Aktivně se podílet na formování kladných charakterových vlastností	Vhodným způsobem pomáhat slabším, mladším dětem, starším občanům a nemocným lidem, ochrana životního prostředí, ohleduplné chování ke svému okolí, kulturní akce	Individuální přístup, radost z objevování a překonávání překážek, Objevování samo sebe
Příprava na vyučování	Cvičí si postřeh a paměť	Didaktické hry a hádanky	ČJ, Ma – využití dětských časopisů
	Navazuje na získané vědomosti a rozšiřuje si je	Besedy, kvízy, vycházky	Spolupráce s třídními učiteli, dopravní výchova
	Rozvíjí samostatnosti	Dramatizace, přísloví a pořekadla, pranostiky, jazykolamy, hádanky	Literární výchova
	Rozvíjí kombinační schopnosti	Zábavné soutěže jednotlivců i družstev	Podle věku dítěte, individuálních schopností
	Rozvíjí mezipředmětové vztahy	Didaktické a námětové hry	Využití počítačových výukových programů, encyklopedie, knihy, sdělovací prostředky

Odpočinkové činnosti

Jsou to psychicky a fyzicky nenáročné činnosti. Slouží k odstranění **únavy** ze školního vyučování (nebo ze světa povinností). Do režimu dne se zařazují po obědě a podle potřeby kdykoliv během dne.

- klid na lůžku, na lehátku, na koberci, v křesle, venku na pokrývce,
- klidný pohyb, relaxační cvičení
- společenské a stolní hry
- čtení a prohlížení si knížek, časopisů, obrázků, sbírek (sběratelství)
- poslech rozhlasu, CD, sledování videa a DVD, televize
- volné rozhovory = například o filmech, sběratelství, sportovních utkáních, zajímavých událostech
- vyprávění vlastních zážitků (děti i vychovatele)
- četba pohádek dětem
- četba (sám pro sebe)
- rukodělné práce
- hudební činnosti
- pohybově nenáročné procházky

Rekreační činnosti

Obsahují pohybově náročnější aktivity tělovýchovného, sportovního a turistického zaměření nebo manuální práce.

Pokud je to možné, měly by se tyto činnosti provádět venku.

Tyto rekreační činnosti přispívají k rozvoji zdravého duševního i tělesného vývoje účastníků a mládeže.

Rekreační činnosti vychovatel zařazuje na základě znalosti rozvrhu vyučování – musí vědět, bylo-li dnešní učivo náročné na myšlení či na tělesnou zdatnost...

- tělovýchovné chvílky zaměřené na upevňování návyků správného držení těla
- vyrovnávací cvičení, uvolňovací cviky, zdravotní a kondiční gymnastika s náčiním i bez náčiní
- drobné pohybové hry na hřišti, v zahradě, v parku, ve volné přírodě s obsahem základní lokomoce = chůze, běh, házení, chytání
- závodivé hry = soutěže na rychlost, přesnost, postřeh
- pohybové hry v místnosti (s náčiním i bez náčiní)
- dramatizující hry = divadlo

- sezónní hry a zábavy = na sněhu, ve vodě
- rekreační provozování různých sportů = atletika, gymnastika, plavání, bruslení, lyžování
- vycházky spojené s tělovýchovnou, přírodovědnou, společenskou či esteticko-výchovnou zájmovou činností
- činnosti spojené s ochranou a tvorbou životního prostředí = péče o veřejnou zeleň, čistotu vodních zdrojů
- činnosti hudebně-pohybové = hry se zpěvem či hudbou, cvičení při hudbě, lidové a společenské tance, diskotance, aerobik, kalantika, joga....

Zájmové činnosti

Jsou to takové činnosti, které záměrně a cílevědomě vedou k uspokojování, rozvíjení a kultivaci zájmů účastníků. Patří k nejdůležitější součásti obsahu výchovy mimo vyučování.

Mají velký vliv na rozvoj osobnosti, na rozvíjení určitých schopností jedince, na utváření životního stylu a hodnotové orientaci člověka.

Z hlediska společenských norem označujeme zájmy za:

- žádoucí = hodnotné, společnosti prospěšné
- nežádoucí = neslučují se se společenskými a právními normami

Účastník, který nemá přiměřené zájmy, svého koníčka, snadno podlehne negativním vlivům asociálních jedinců a part.

Volný čas nenaplněný zájmem, vede k patologickému chování. Čím dříve u člověka zájmy vzniknou, tím lépe. Každý hodnotný zájem dítěte o smysluplnou činnost je nutné podpořit a rozvíjet.

Mezi hodnotné zájmové činnosti patří:

- společensko-vědní
- pracovní-technické
- přírodovědné-ekologické
- esteticko-výchovné
- tělovýchovné, sportovní, turistické

SPOLEČENSKO-VĚDNÍ ZÁJMY

- pěstují vztah k vlasti
- k mateřskému jazyku, jazykovědě
- k tradicím našeho národa
- k rodičovství
- patří sem společenská výchova
- sběratelství
- studium života a díla významných osobností, které mají vztah k regionu
- seznámení se s filosofickými a náboženskými směry
- vydávání vlastních časopisů

PRACOVNĚ -TECHNICKÉ ZÁJMY

- pomáhají k systematickému zdokonalování se a získávání dovedností v tvořivé práci
- pomáhají pochopit rychlý rozvoj vědy a techniky (= výpočetní technika)
- patří sem práce s různými materiály
- práce se stavebnicemi
- montážní a demontážní činnosti
- modelářské práce
- seznamování se s různými profesemi
- příprava pokrmů
- dopravní výchova

PŘÍRODOVĚDNĚ -EKOLOGICKÉ ZÁJMY

- prohlubují vědomosti o dění v přírodě
- pěstují vztah k ochraně přírody
- rozvíjejí zájem o pěstitelství, chovatelství
- rozvíjejí citový vztah ke všemu živému
- patří sem kroužky: rybářský, včelařský, pěstitelský, hvězdářský...

ESTETICKO-VÝCHOVNÉ ZÁJMY

- zabývají se rozvíjením výtvarného, hudebního, literárního, dramatického a hudebně pohybového projevu člověka
- rozvíjejí kulturu chování
- výchova vkusu
- rozvoj tvořivosti
- chápání umění (hudebního, výtvarného, dramatického...)
- rozvoj různých technik umění
- hry na hudební nástroje

TĚLOVÝCHOVNÉ, SPORTOVNÍ, TURISTICKÉ ZÁJMY

- přispívají k fyzické zdatnosti a psychické odolnosti jedince
- přirozená tělesná aktivita je podmínkou zdravého vývoje jedince
- patří sem aktivně provozovaný sport: plavání, bruslení, tenis
- nejlepší je, když mohou být tyto činnosti provozovány venku
- patří sem ale i obyčejné hraní kuliček či pouštění draků
- výlety, výpravy, expedice...

Organizování zájmové činnosti

- pravidelně = činnost zájmových útvarů
- příležitostně = besedy, exkurze, vycházky, expedice, soutěže, olympiády
- individuálně
- skupinově = kroužky, skupiny, oddíly
- hromadně = festivaly, slavnosti, sportovní akce

Sebeobslužné činnosti

Tyto činnosti vedou účastníky k samostatnosti v péči o vlastní osobu a osobní majetek, samozřejmě při dodržování práv druhých. Jde o důležité období formování mravních návyků.

Podstata těchto činností spočívá v pěstování:

- hygienických návyků = ochrana před infekcí, pravidelné mytí, mytí před jídlem, čištění zubů
- účelného a vkusného oblékání = péče o oděv a obuv, volba vhodného oblečení podle počasí a typu činnosti, správný postup a tempo při oblékání, estetická úroveň oblékání
- návyků péče o pořádek a čistotu svého nejbližšího prostředí = pořádek v osobních věcech, ve školních potřebách, estetický vzhled prostředí
- návyků kulturního (společenského) chování = kultura stolování, cestování, chování při styku s nemocnými
- jednání s lidmi = pozdravit, požádat o něco, poděkovat, omluvit se, chodit na schůzku včas, dovednost získat od lidí informace, dovednost sebezprosažení, uplatnění vlastního názoru přijatelným způsobem, schopnost komunikace (= vedení dialogu), hledání kompromisu, umění řešit konflikty

Podmínkou výchovného úspěchu v oblasti sebeobslužných činností je:

- pravidelnost
- přesně daný denní režim
- důslednost
- vytrvalost a velká trpělivost

Veřejně prospěšné činnosti

Spočívají ve vedení účastníků k uvědomělému vykonávání takové práce, která prospívá druhým lidem (jednotlivcům i sociálním skupinám). Zde plně platí princip dobrovolnosti

Patří sem

- ochrana a tvorba životního prostředí
- pomoc spolužákovi, kamarádovi, mladšímu účastníkovi
- pomoc slabším a starším občanům
- pomoc nemocným osobám
- kulturní činnosti

Tyto aktivity se podílejí na formování kladných charakterových vlastností a podněcování žádoucích sociálních vztahů.

Příklady veřejně prospěšné činnosti ve školní družině:

Úprava třídy ŠD, úprava okolí ŠD, práce v koutku živé přírody (= péče o květiny), úprava informačních tabulí pro rodiče, besídka pro MŠ, sběr kůry, léčivých bylin, lesních plodin.

Příprava na vyučování

Jedná se o okruh činností, kterými školní družina pomáhá účastníkům při plnění úkolů uložených školou.

V přípravě na vyučování jde o:

- psaní domácích úkolů = pokud si rodiče účastníka nepřejí, aby si účastník psal úkoly doma; vychovatel účastníkovi při psaní úkolu chyby zásadně neopravuje
- besedy o školní látce
- četba knih, sledování televize, rozhlasu k probírané látce
- různé kvízy a soutěže na procvičování probrané látky = spontánní i organizované zájmové činnosti, didaktické hry

Pokud chce vychovatel přípravu na vyučování organizovat, je nutné, aby spolupracoval s učitelem.

V přípravě na vyučování jde zejména o to, aby vychovatel učivo probrané ve škole nenásilnou formou = nejlépe formou hry opakoval, procvičoval, prohluboval, či uplatňoval v praxi. V žádném případě nemá vychovatel látku znovu po učiteli vykládat!

Účastník tak může v různých souvislostech (ve hrách, v kvízech) zjistit, jestli školní látku pochopilo.

Účastník si při soustavně a odborně vedené přípravě na vyučování osvojuje dovednosti a návyky práce s knihou (např. encyklopedií) a jinými didaktickými pomůckami. Rozvíjí se kompetence k učení, vzniká hlubší a spontánní vztah účastníka k učivu.

Vzniká zájem o sebevzdělávání, návyk k pravidelnému plnění školních povinností i péče o školní potřeby. Návyk pravidelně se na školu připravovat je velmi cenný pro celou dobu školní docházky.

KDY PŘÍPRAVU NA VYUČOVÁNÍ ZAŘAZOVAT ?

Příprava na vyučování **musí** následovat až po důkladném odpočinku a rekreaci.

Neměla by být organizována před 15. hodinou (mezi 13. - 15. hodinou probíhá doba nejvyšší lidské únavy).

Prostředí k této činnosti musí splňovat hygienické normy (čistota, teplo, světlo, klid).

5.3. Vlastní hodnocení ŠD

Vlastní hodnocení činnosti školní družiny napomáhá ke zkvalitnění výchovy a vzdělávání.

Cílem je zjistit aktuální informace, které jsou nezbytné pro realizaci dalšího rozvoje školní družiny. Evaluace je proces průběžného vyhodnocování vzdělávacích a výchovných činností, situací a podmínek vzdělávání.

Výsledky slouží jako zpětná vazba pro zkvalitnění práce školní družiny.

Předmět evaluace:

- funkčnost ŠVP ZájV (naplňování cílů ŠVP ZájV)
- návaznost ŠVP ZájV a ŠVP ZV
- podmínky vzdělávání a výchovy
- pedagogický styl, klima školy
- hodnocení práce zaměstnanců školy
- výsledky vzdělávání a výchovy

Formy a časové rozvržení evaluace:

• pedagogické rady	5x ročně
• pozorování	průběžně
• hospitační a kontrolní činnost	dle plánu
• spolupráce s rodinou	průběžně
• pololetní a závěrečné hodnocení	leden, červen

6. POUŽITÉ ZKRATKY A LITERATURA V DOKUMENTU

ŠVP ZájV – školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání

ŠVP ZV - školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

ŠD - školní družina   ZŠ – základní škola

MŠ - mateřská škola

PC - osobní počítač

RVŠD - Rok ve školní družině

spv. - společensko-vědní

prt. - pracovně-technická

př. - přírodovědná

vl. - vlastivědná

env. – environmentální

vý. – výtvarná

hu. – hudební

tv. – tělesná

sbo. – sebeobslužná

vp. - veřejno – prospěšná

Ing. Evžen Krob

Ředitel školy

8.PŘÍLOHA

A. SCHÉMA ZAŘAZENÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT DO ČINNOSTÍ ŠD

PRŮŘEZOVÉ TÉMA	společensko vědní	pracovně technické	přírovné	vlastivědné	environmentální	výtvarné	hudební	tělovýchovné	sebeobsluž.	veřejně prospěšné	taneční ýchova	finan. gramotnost	dramatická výchova	dopravní výchova	etická výchova
OSOBNOST															
rozvoj schopností poznávání	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
sebezpoznání a sebepojetí	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
seberegulace a sebeorganizace	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
psychohygienu			x	x			x	x			x		x	x	
kreativita	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
poznávání lidí	x	x	x	x	x	x	x						x	x	x
mezilidské vztahy			x			x		x	x	x	x	x	x	x	x
komunikace	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
kooperace a kompetice		x		x				x					x	x	
řešení problémů	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
hodnoty, postoje, etika	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
DEMOKRACIE															
občanská společnost a škola	x		x	x						x		x			x
občan, společnost, stát	x		x	x						x	x	x	x	x	x
formy participace občanů				x											x
principy demokracie	x										x	x	x	x	x
EVROPA															
Evropa a svět nás zajímá	x		x	x								x		x	x
objevujeme Evropu a svět				x		x					x	x	x	x	x
jsme Evropané	x	x		x		x					x	x	x		x
ŽIJEME SPOLU															
kulturní diference	x	x		x			x						x		
lidské vztahy	x	x	x	x			x	x	x	x	x	x	x	x	x
etnický původ	x		x	x							x	x	x		x
multikultura	x						x						x		
princip solidarity a smíru			x	x				x		x		x		x	x
ZEMĚ NÁŠ DOMOV															
ekosystémy			x		x					x				x	
základní podmínky života	x		x		x							x	x	x	x
problémy životního prostředí					x	x						x		x	
lidské aktivity										x	x	x	x	x	x
vztah člověka k ZP	x		x		x					x		x		x	x
MEDIA															
kritické čtení	x												x		x
vnímání mediálních sdělení	x		x	x			x				x	x	x	x	x
interpretace sdělení a reality	x										x	x	x	x	x
stavba mediálních sdělení	x														
fungování a vliv médií	x										x	x		x	x
tvorba mediálního sdělení		x				x	x						x		
práce v realizačním týmu	x					x					x	x	x	x	x